

Justitie

Ministerie van Justitie

Directoraat-Generaal Preventie, Jeugd en Sancties

Directie Justitieel Jeugdbeleid

Postadres: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100

Aan de deelnemers van de bijeenkomst op 3 november 2005 over interlandelijke adoptie en internationale pleegzorg

2511 EX Den Haag

Telefoon (070) 3 70 69 73

Fax (070) 3 70 79 75

www.justitie.nl

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
E-mail
Datum
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Directie Justitieel Jeugdbeleid
H. Lenters
070 - 370 61 77
h.lenters@minjus.nl
5 december 2005
5392095/05/DJJ

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Bijeenkomst 3 nov. 2005 over interl. adoptie en int. Pleegzorg

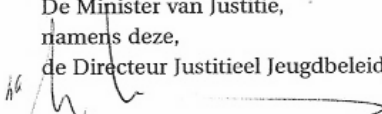
Geachte heer, mevrouw,

Bijgaand treft u aan het verslag van de bijeenkomst van 3 november jl. over interlandelijke adoptie en internationale pleegzorg, alsmede de bijlage daarbij.

Het was een goede, nuttige bijeenkomst. De opmerkingen die zijn gemaakt zal ik meenemen bij het beleid op deze twee terreinen. Ik hoop u daarover in het voorjaar nader te kunnen berichten.

Hoogachtend,

De Minister van Justitie,
namens deze,
de Directeur Justitieel Jeugdbeleid,

N.P. Levenkamp

Verslag bijeenkomst interlandelijke adoptie/internationale pleegzorg Den Haag, 3 november 2005

Aanwezig: mw S. Visser (SAV), T. Egyedi (AOO), C. van Dijen (AOO), mw B. van Sloten (IFCO), G. Schmidt (TMC Asser Instituut), S. Meuwese (DCI), H. Kersten (Stichting Hogar), mw B. Oosting (Stichting Kind en Toekomst), mw A. Vinke (orthopedagoge/gz-psychologe), mw P. Hillen (Vereniging Wereldkinderen), G. ter Meulen (Stichting Meiling), mw M. Smit (RSJ; BNRM), mw T. Hinders (RSJ), A. van der Linden (RSJ), P. Vlaardingerbroek (RSJ), mw J. Polders-Reinders (RvdK), E. Haffmans (RvdK), mw M. Gelauff (Justitie), mw J. Janse (Justitie), I. Jansen (Justitie, voorzitter), H. Lenters (Justitie, verslag).

Verslag

De voorzitter heet een ieder welkom. Aanleiding voor deze bijeenkomst is het advies van de RSJ d.d. 12 december 2004, waarin deze zich kritisch opstelt ten aanzien van de vanzelfsprekendheid van sterke adoptie en de minister van Justitie adviseert terzake een discussie te initiëren. Gezien het toenemende belang van internationale pleegzorg en de link met adoptie, is ook dit een onderwerp van deze discussiebijeenkomst gemaakt. De voorzitter bespreekt de agenda: eerst inleidingen door de heer Van der Linden (RSJ) respectievelijk mevrouw Van Sloten (IFCO), daarna discussie. De voorzitter benadrukt dat de discussie geheel open is. Het doel van deze middag is niet het beoordelen van het advies van de RSJ. En: de minister heeft niet reeds een mening over internationale adoptie en pleegzorg. Hij wil graag aan de hand van deze bijeenkomst gevoed worden dienaangaande. Van de bijeenkomst wordt een verslag gemaakt. Dit bevat naast de twee inleidingen een samenvatting van de discussie.

Duidelijk is dat bij sterke adoptie de juridische band (familierechtelijke betrekking) tussen adoptiekind en zijn biologische ouders geheel wordt doorbroken en dat deze overgaan naar de adoptieouders. Dat heeft ook gevolgen voor naamrecht, erf- en successierecht, gezag, nationaliteit, etc.

Wat is zwakke adoptie? Het is een heel breed begrip. Duidelijk is wel dat de juridische band (familierechtelijke betrekking, afstamming) tussen adoptiekind en zijn biologische ouders blijft bestaan. Welke rechten en verplichtingen de biologische ouders en de adoptieouders hebben, kan verschillen. De verhouding tussen adoptieouder- en kind kan in meer of mindere mate worden aangekleed. Daarbij is in ieder geval te denken aan gezag; daarnaast zijn onderwerpen te noemen als erf- en successierechten, naamrecht, alimentatie, omgang en informatie, publieke bepalingen in wet- en regelgeving met het woord "kind" er in. Er zijn landen met een stelsel waarin de gevolgen van de zwakke adoptie nauwkeurig zijn uitgewerkt. In Nederland is bij sterke adoptie van een Nederlands (afgestaan) kind een omgangsregeling met de biologische ouder(s) mogelijk. Men spreekt ook wel van 'open adoptie', omdat de biologische ouders ondanks de (sterke) adoptie een band met het kind blijven houden (althans de mogelijkheid daartoe bestaat en in de praktijk niet zelden wordt benut).

Als het gaat om sterke of zwakke adoptie is er een sterke emotionele component: wie mag zich de ouder van een kind noemen? (Verzorgende) ouders willen voorts niet dat hun kind kan worden weggehaald. Beide zijn redenen voor vrijwel alle mensen om niet voor (nationale) pleegzorg te kiezen.¹ Dit terwijl er een tekort aan adoptiekinderen is en er wel pleegkinderen in Nederland zijn voor wie geen pleeggezin kan worden gevonden. Mensen die een heel IVF-traject doorlopen hebben, krijg je niet zomaar voor pleegzorg. Anderzijds komt later tijdens de bijeenkomst aan de orde dat wanneer de pleegzorg met voldoende zekerheid zou zijn omgeven, er wellicht wel mensen zijn die daarvoor willen gaan.

Het is in het belang van het kind dat het zekerheid heeft over zijn band met de ouders, over bij wie hij hoort. Een kind wil veiligheid. Kinderen willen "gewoon" zijn, in een "gewoon gezin". De wens van zekerheid en veiligheid pleit voor sterke adoptie. Anderzijds kan dat wellicht ook met zwakke adoptie, mits het gezag definitief (onherroepelijk) bij de adoptieouders is, hetgeen in het algemeen wel het

¹ Terzijde: 4-6% van de ongewenst kinderlozen kiest voor adoptie. Ongeveer 90% van de adoptiefouders is ongewenst kinderloos.

geval is. Er zijn overigens ook landen met sterke adoptie waarbij de adoptie toch kan worden teruggedraaid. Bijvoorbeeld in Nederland, waar een meerderjarige tussen de 20 en 23 jaar oud, de rechter kan verzoeken om de adoptie te herroepen (art. 231 Boek 1 Burgerlijk Wetboek). Belangrijk is, ongeacht de aard van de adoptie, dat de biologische ouders een plek krijgen in de ontwikkeling en gedachtevorming van een kind. Adoptie is permanente pleegzorg.

Een gegeven is dat veel landen van herkomst alleen met een interlandelijke adoptie akkoord gaan als deze een sterke is. Aan die vanzelfsprekendheid zou iets kunnen/moeten worden gedaan.

Pleegouders willen graag de Engelse adoptievorm met steviger toestemming van de biologische ouders, ouders die een plek hebben, omgang. In Engeland is er één organisatie voor adoptie en pleegzorg. In Oostenrijk is er een gezamenlijke voorlichting voor geïnteresseerden in pleegzorg en mensen die belangstelling hebben voor interlandelijke adoptie. Degene die dat coördineerde was erg enthousiast, maar een aspirant-adoptiefmoeder gaf als reactie dat zij dat niet was, omdat zij helemaal niet geïnteresseerd was in pleegzorg en uitsluitend adoptie wilde.

In Nederland wachten momenteel nog ongeveer 1000 kinderen op een pleeggezin. Daar worden nu extra kindertehuizen voor geopend.

Zwakke adoptie kan zekerheid geven in een pleeggezin. Maar misschien moet de naam dan positiever: pleegzorg plus of zoiets met dezelfde positieve betekenis. Er zijn ontwikkelingen gaande in de wereld van de kinderbeschermings-maatregel. De pleegzorg plus kan misschien als variant een rol spelen. In de voorlichting moet meer aandacht worden besteed aan de mogelijkheid van het zijn van pleegouder in plaats van adoptieouder. De SAV zegt daar al wat over in de voorlichtingscursus en zegt dat ook verder te willen uitwerken. Dat moet sterker worden benadrukt, vindt de vergadering. Moet de selectie voor adoptie en pleegzorg niet gelijk zijn? Zouden mensen niet eerder voor pleegzorg kiezen als deze zekerheid biedt?

Sterke adoptie geeft geen zekerheid bij het terugvinden van de biologische ouders. Zwakke adoptie overigens ook niet.

Met name als het gaat om familielieden worden mensen momenteel van het kastje naar de muur gestuurd (IND, SAV, CA). Wat doen we met de *kafala*?

De voorzitter constateert om 16.45 uur met instemming van de aanwezigen dat de discussie nuttig en zinvol was. Hij vat tot slot een aantal zaken samen.

- De alternatieven voor (sterke) adoptie moeten voor belanghebbenden bij de voorlichting beter en overtuigend in het oog komen. Daarin ligt een taak voor de SAV, de vergunninghouders en de overheid.
- De mogelijkheid moet worden bekeken van een vorm van pleegzorg die al naar gelang de situatie voldoende zekerheid geeft aan kind en verzorgers dat het kind kan blijven waar het is.
- De vraag is hoe de overheid hieraan kan bijdragen. In elk geval zullen eerst de knelpunten beter in kaart moeten worden gebracht.
- Wat betreft familieadoptie en de *kafala* moet worden gezien hoe daar mee om te gaan.

De voorzitter dankt een ieder voor zijn bijdrage aan deze bijeenkomst.

Einde 17.00 uur.

Bijlagen:

- Inleiding Ad van der Linden
- Inleiding Bep van Sloten
- Met dank aan Anneke Vinke: artikel van Peter Ward "Achieving permanence for looked after children through special guardianship"
- Met dank aan Anneke Vinke: artikel van Julie Selwyn en David Quinton "Stability, permanence, outcomes and support"
- Rapport Raad van Europa (CJ-FA-Gti (2004) 2)
- Niet over gesproken tijdens bijeenkomst, maar wel nuttig: "White paper" (CJ-FA (2001) 16 rev)